

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 21.5.2003
COM (2003) 285 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Τα Δυτικά Βαλκάνια και η ευρωπαϊκή ενοποίηση

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ**

Τα Δυτικά Βαλκάνια και η ευρωπαϊκή ενοποίηση

1. ΤΑ ΔΥΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Φέιρα του Ιουνίου 2000 επιβεβαίωσε το στόχο της πληρέστερης δυνατής ενσωμάτωσης των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων¹ στην πολιτική και οικονομική πορεία της Ευρώπης και αναγνώρισε τις οικείες χώρες ως εν δυνάμει υποψήφια κράτη μέλη της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης του Δεκεμβρίου 2002 επιβεβαίωσε εκ νέου αυτήν την προοπτική. Τόνισε την αποφασιστικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να συνεχίσει να στηρίζει τις προσπάθειες των χωρών αυτών για την υλοποίηση των ευρωπαϊκών τους φιλοδοξιών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών το Μάρτιο του 2003 τόνισε ότι "το μέλλον των Δυτικών Βαλκανίων βρίσκεται εντός της ΕΕ" και κάλεσε "το Συμβούλιο και την Επιτροπή να εξετάσουν, με βάση την εμπειρία τους από τη διαδικασία της διεύρυνσης, τρόπους και μέσα για να ενισχύσουν ακόμα περισσότερο την πολιτική της Ένωσης στη συγκεκριμένη περιοχή". Η προετοιμασία των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων για την ένταξή τους στις δομές της Ευρώπης αποτελεί σημαντικότερη προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ενοποίηση της Ευρώπης θα ολοκληρωθεί μετά την προσχώρηση των χωρών αυτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης (ΔΣΣ) αποτελεί την πολιτική της ΕΕ για τη σύναψη σχέσεων με τα Δυτικά Βαλκάνια. Προορίζεται να βοηθήσει τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες των πέντε χωρών και να τις φέρει πιο κοντά στην προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπηρετεί τον πολύτιμο στόχο της προώθησης της σταθερότητας στην περιοχή. Η πολιτική πρέπει σήμερα να εμπλουτιστεί προκειμένου να ενισχυθεί περισσότερο η σταθερότητα και να ενθαρρυνθεί η πορεία των χωρών αυτών προς τη σύνδεση και τελικά προς την προσχώρηση στην Ένωση.

Μετά την υπογραφή της συνθήκης στην Αθήνα τον Απρίλιο του 2003, με την οποία ετοιμάζεται η προσχώρηση δέκα νέων κρατών μελών, η σύνοδος κορυφής της Θεσσαλονίκης παρέχει την ευκαιρία νέας τόνωσης της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης. Η επιτυχία των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στην εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης στην ΕΕ αναμένεται να αποτελέσει πηγή έμπνευσης και ενθάρρυνσης για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων που συμμερίζονται αυτήν τη φιλοδοξία. Η παρούσα ανακοίνωση προτείνει το πώς μπορεί να εμπλουτιστεί η διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης και, ειδικότερα, πώς η εμπειρία από την τρέχουσα διεύρυνση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την περαιτέρω ανάπτυξή της, καθορίζοντας τι μπορεί να θεωρηθεί ως κοινό πρόγραμμα δράσης για την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

---

¹ Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κροατία, πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, Σερβία και Μαυροβούνιο.

2. ΕΝΤΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗΣ - ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ

Η διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης, τα διάφορα μέσα που διαθέτει, οι προοπτικές που παρέχει και, ειδικότερα, οι ίδιες οι προσπάθειες των ενδιαφερομένων χωρών, συνέβαλαν στο να σημειωθεί σημαντική πρόοδος. Χρειάζονται ωστόσο ακόμη σημαντικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση των προτεραιοτήτων της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης και την πρόοδο προς την εκπλήρωση των κριτηρίων προσχώρησης στην ΕΕ όπως καθορίστηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης το 1993 και προβλέπονται στα άρθρα 49 και 6 της συνθήκης ΕΚ. Απομένει τώρα να εξασφαλισθεί ότι η σημειωθείσα πρόοδος είναι μη αναστρέψιμη και αποτελεί τη βάση περαιτέρω προόδου. Πρέπει, εκτός από την παροχή στήριξης για ανασυγκρότηση και αποκατάσταση, να υποστηριχθεί και η πολιτική και οικονομική μετάβαση, καθώς και η προσέγγιση της κοινοτικής νομοθεσίας, όπου χρειάζεται, έχοντας ενόψει τον ενδεχόμενο στόχο της προσχώρησης στην ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αυξήσει τη συνδρομή της στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων.

Η δέσμευση και η στήριξη της ΕΕ πρέπει να συνδυαστούν με τη δέσμευση των κυβερνήσεων να προβούν στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, να δημιουργήσουν την απαιτούμενη διοικητική ικανότητα και να συνεργαστούν μεταξύ τους. Άλλη μεγάλη πρόκληση κοινή για όλες τις χώρες της περιοχής είναι η οικοδόμηση ισχυρών, πλήρως λειτουργικών κρατών, ικανών να καλύψουν τις ανάγκες των πολιτών τους, να εξασφαλίσουν αποτελεσματική περιφερειακή συνεργασία και να αναπτύξουν τις σχέσεις τους με την Ένωση. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί μεγάλη προτεραιότητα στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς. Η πρόοδος στον τομέα αυτό είναι σημαντική για να διασφαλιστεί το κράτος δικαίου, να δημιουργηθεί εμπιστοσύνη στους κρατικούς θεσμούς, να ενθαρρυνθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις και να προσεγγίσουν οι χώρες αυτές την προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η επίτευξη αυτού του στόχου θα εξαρτηθεί από την ίδια την πολιτική βούληση και τις δυνατότητες των εν λόγω χωρών καθώς και από την ικανότητά τους να ευθυγραμμιστούν με τις ευρωπαϊκές αξίες και πρότυπα.

Με βάση την ευρωπαϊκή προοπτική των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων, όπως επιβεβαιώθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κοπεγχάγης του 2002 και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών το 2003, η Επιτροπή προτείνει την περαιτέρω ανάπτυξη της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης με την εισαγωγή ορισμένων στοιχείων εμπνευσμένων από την προενταξιακή διαδικασία.

◆ **Εταιρικές σχέσεις για την ευρωπαϊκή ενοποίηση**

Η δεύτερη ετήσια έκθεση της Επιτροπής του Μαρτίου 2003², αναγνωρίζει την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε όλες τις χώρες αλλά τονίζει και τις αδυναμίες, ιδίως όσον αφορά τη λειτουργία και την ικανότητα των κρατικών θεσμών, την εφαρμογή του κράτους δικαίου, καθώς και τα συνεχιζόμενα προβλήματα του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς. Τα θέματα αυτά πρέπει να διευθετηθούν προκειμένου να προχωρήσουν οι πολιτικές και οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις και η υιοθέτηση, η εφαρμογή και η επιβολή του κεκτημένου.

Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να εξεταστεί η καθιέρωση, με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, εταιρικών σχέσεων για την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Οι εν λόγω εταιρικές σχέσεις, εμπνευσμένες από την προενταξιακή διαδικασία, θα καθορίσουν προτεραιότητες δράσης για

---

² COM (2003) 139 τελικό

τη στήριξη των προσπαθειών προσέγγισης με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στόχος αυτών των εταιρικών σχέσεων θα είναι να καθορίζουν τις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες μεταρρυθμίσεις τις οποίες πρέπει να αναλάβουν τα κράτη, να χρησιμεύουν ως βάση αξιολόγησης της προόδου και να παρέχουν οδηγίες όσον αφορά τη στήριξη στο πλαίσιο του προγράμματος CARDS. Θα αντικατοπτρίζουν το συγκεκριμένο στάδιο ανάπτυξης κάθε χώρας και θα ανταποκρίνονται στις επιμέρους ανάγκες της.

Οι προτεραιότητες των εταιρικών σχέσεων θα βασιστούν ενδεχομένως στις πολιτικές και στρατηγικές προτεραιότητες της Επιτροπής υπό το πρίσμα των εκτιμήσεων που περιέχονται στις ετήσιες εκθέσεις, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τα κριτήρια της Κοπεγχάγης για την προσχώρηση και θέματα που αφορούν ειδικά τα Δυτικά Βαλκάνια, καθώς και την εφαρμογή των προϋποθέσεων του 1997³. Αναμένεται ότι θα καταρτιστούν κατόπιν άτυπων διαβουλεύσεων με τις ενδιαφερόμενες χώρες. Η Επιτροπή στη συνέχεια θα υποβάλει πρόταση για απόφαση του Συμβουλίου με στόχο την έγκριση κάθε εταιρικής σχέσης.

Οι χώρες της περιοχής αναμένεται να ανταποκριθούν στις εταιρικές σχέσεις για την ευρωπαϊκή ενοποίηση με την κατάρτιση και την εφαρμογή σχεδίων δράσης, που θα περιλαμβάνουν χρονοδιάγραμμα και λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο προτίθενται να υλοποιήσουν τις προτεραιότητες της εταιρικής σχέσης. Η πρόοδος της εφαρμογής μπορεί να παρακολουθείται μέσω των δομών των συμφωνιών σταθεροποίησης και σύνδεσης, όπου υπάρχουν, ή μέσω τακτικού διαλόγου. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την πρόοδο αυτή σε τακτά διαστήματα, ιδίως στις ετήσιες εκθέσεις.

◆ **Αύξηση της στήριξης για τη θεσμική ανάπτυξη**

Η αδελφοποίηση αποδείχθηκε αποτελεσματικό μέσο για τη θεσμική ανάπτυξη στις υποψήφιες χώρες και θα μπορούσε να είναι εξίσου αποτελεσματικό και για τις χώρες των συμφωνιών σταθεροποίησης και σύνδεσης. Η αδελφοποίηση υποστηρίζει την απόσπαση δημοσίων υπαλλήλων από κράτη μέλη της ΕΕ ως συμβούλων σε δικαιούχους οργανισμούς. Χρησιμοποιείται για τη θεσμική ανάπτυξη στις χώρες ΣΣΣ στο πλαίσιο του προγράμματος CARDS από τον Οκτώβριο του 2002. Σχέδια αδελφοποίησης έχουν εγκαινιαστεί στην Αλβανία και στην Κροατία και καταρτίζονται για την υπόλοιπη περιοχή. Ως εκ τούτου, η αδελφοποίηση θα ενσωματωθεί στο πρόγραμμα CARDS, ως εργαλείο για τη μεταφορά διοικητικών ικανοτήτων στις χώρες ΣΣΣ.

Η Υπηρεσία Ανταλλαγής Πληροφοριών σε Θέματα Τεχνικής Βοήθειας (TAIEX) δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της προενταξιακής στρατηγικής για την παροχή επικεντρωμένης τεχνικής βοήθειας στις υποψήφιες χώρες όσον αφορά το κεκτημένο. Οι υπηρεσίες του ανταποκρίνονται επίσης στις ανάγκες των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων. Οι επιμέρους λεπτομέρειες, καθώς και η διαθεσιμότητα των ανθρώπινων πόρων, για τη συνδρομή στο πλαίσιο του TAIEX είναι ακόμη υπό συζήτηση. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση της νομοθεσίας των χωρών θα αναπτυχθεί περισσότερο προκειμένου να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση με τα πρότυπα της ΕΕ. Τα αποτελέσματα της εν λόγω αξιολόγησης θα συμπεριληφθούν στις ετήσιες εκθέσεις και θα οδηγήσουν στην περιοδική επανεξέταση των εταιρικών σχέσεων για την ευρωπαϊκή ενοποίηση.

Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη βελτίωσης των γνώσεων και των ικανοτήτων των δημοσίων υπαλλήλων στην περιοχή, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει την ίδρυση περιφερειακής σχολής ή ινστιτούτου ανωτάτης εκπαίδευσης για τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης.

---

³ Συμπεράσματα του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων, 29-30 Απριλίου 1997

Σε όλες αυτές τις προσπάθειες, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην παροχή υπηρεσιών εμπειρογνώμονα από τα νέα κράτη μέλη, με βάση τη δική τους επιτυχημένη διαδικασία μετάβασης και τις προετοιμασίες τους για προσχώρηση στην ΕΕ. Εάν μοιραστούν την εμπειρία τους με τους γείτονές τους μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην ανάπτυξή τους.

◆ **Στήριξη του κράτους δικαίου - συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων**

Το κράτος δικαίου αποτελεί θεμελιώδη αξία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι ουσιαστικό για την οικονομική ανάπτυξη, την επιστροφή των προσφύγων, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς. Η πρόοδος στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων θεωρείται ζωτικής σημασίας.

Η Επιτροπή θα εγκαινιάσει διάλογο με τις χώρες της περιοχής με στόχο τον προσδιορισμό επιτεύξιμων, μετρήσιμων και ρεαλιστικών σημείων αναφοράς για την αξιολόγηση της προόδου στον τομέα της ΔΕΥ. Επίσης, με τον τρόπο αυτό θα προσδιοριστούν επιμέρους προτεραιότητες στον τομέα της ΔΕΥ στο πλαίσιο των εταιρικών σχέσεων για την ευρωπαϊκή ενοποίηση. Οι χώρες έχουν εκφράσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων της ΕΕ και γενικά τη μεταναστευτική πολιτική της. Η Επιτροπή θα είναι έτοιμη να προβεί σε συγκεκριμένες συνομιλίες με τις εν λόγω χώρες στο πλαίσιο της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης, όσον αφορά τις απαιτήσεις προώθησης αυτών των θεμάτων σε συγκεκριμένο πλαίσιο. Σ' αυτόν τον τομέα προτεραιότητας, θα πρέπει να ενισχυθούν τα προγράμματα βοήθειας.

◆ **Συμμετοχή σε κοινοτικά προγράμματα**

Η συμμετοχή σε επιλεγμένα κοινοτικά προγράμματα είναι δυνατόν να επεκταθεί στις χώρες ΣΣΣ. Η διεθνής συνεργασία στο πλαίσιο του 6^{ου} προγράμματος πλαισίου έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης είναι ήδη ανοικτή στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Με βάση την πείρα του προγράμματος TEMPUS, θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμο για την περιοχή να συμπεριληφθεί σε κοινοτικά προγράμματα που καλύπτουν, π.χ., την εκπαίδευση, την επαγγελματική κατάρτιση και την ενέργεια, την κατάλληλη στιγμή και σε συνάρτηση με τις ανάγκες και τις δυνατότητες κάθε χώρας. Η συμμετοχή θα συνέβαλε στην εξοικείωση των χωρών με τις κοινοτικές πολιτικές και τις μεθόδους εργασίας και στην προετοιμασία τους για στενότερες σχέσεις με την Ένωση. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να εξετάσει τα απαραίτητα νομικά και οικονομικά θέματα για την επίτευξη αυτού του στόχου.

◆ **Πρόωθηση της οικονομικής ανάπτυξης**

Η μετάβαση από οικονομίες κεντρικού σχεδιασμού σε λειτουργούσες οικονομίες αγοράς απαιτεί μεταρρυθμιστικές προσπάθειες σε πολλούς τομείς, περιλαμβανομένης της ιδιωτικοποίησης και της ανάπτυξης του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρέχει στήριξη στον τομέα αυτό.

Το εμπόριο αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης. Μετά την καθιέρωση των εμπορικών μέτρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην περιοχή, οι εξαγωγές από τις εν λόγω χώρες προς την Ένωση αυξήθηκαν σημαντικά. Το δίκτυο συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών μεταξύ των χωρών θα τονώσει περαιτέρω το εμπόριο, τις επενδύσεις και, ως εκ τούτου, την οικονομική ανάπτυξη. Είναι πολύ σημαντικό οι χώρες αυτές να χρησιμοποιήσουν πλήρως το δυναμικό που παρέχεται από τα εμπορικά μέτρα καθώς και από

το δίκτυο των συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών. Η Επιτροπή θα αναπτύξει τη στήριξη που παρέχει και άλλα πιθανά μέτρα για να βελτιώσει την ικανότητα των εν λόγω χωρών να επωφεληθούν από αυτά τα φιλελεύθερα εμπορικά μέτρα. Η δημιουργία μεσοπρόθεσμα ζώνης ελευθέρων συναλλαγών στην περιοχή θα ήταν επιθυμητή δεδομένου ότι θα επέτρεπε στις χώρες να έχουν πρόσθετα οφέλη από την ελευθέρωση του εμπορίου.

Την επίτευξη του στόχου αυτού θα εξυπηρετούσε και η επέκταση του συστήματος της πανευρωπαϊκής διαγωνίας σώρευσης της καταγωγής στις χώρες της περιοχής, υπό την προϋπόθεση ότι θα εφαρμοστεί κατά τρόπο απόλυτα σύμφωνο με όλες τις σχετικές κοινοτικές πολιτικές. Επιπλέον, θα αποτελούσε ένα ακόμη βήμα προς την προώθηση του εμπορίου μεταξύ των περιφερειών, που είναι σημαντικό για την οικονομική τους ανάπτυξη και θα απαιτούσε αυξημένη συνεργασία και αμοιβαία εμπιστοσύνη, στηρίζοντας συνεπώς το γενικό στόχο της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης. Λόγω της διαφορετικής φάσης προετοιμασίας των χωρών η προσέγγιση θα πρέπει να γίνει σταδιακά έτσι ώστε μόνο οι χώρες που εκπληρώνουν όλες τις απαιτήσεις να μπορέσουν να προσχωρήσουν στο σύστημα και, επιπλέον, θα πρέπει να έχουν την ικανότητα διαχείρισης και ελέγχου του εν λόγω συστήματος. Για τη συμμετοχή μιας χώρας στο σύστημα, θα πρέπει πρώτον να συναφθεί συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης ή ενδιάμεση συμφωνία.

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν βασική πηγή θέσεων απασχόλησης, καινοτομίας και πλούτου και είναι σημαντικές για τη μετατροπή των οικονομιών κρατικού σχεδιασμού σε ανταγωνιστικές οικονομίες αγοράς. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να βελτιωθεί το περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η προσήλωση των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στις αρχές του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις αναμένεται να συμβάλει στην επίτευξη του στόχου αυτού δεδομένου ότι θα μοιραστούν τις ορθές πρακτικές με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Όσον αφορά τον οικονομικό τομέα, η Επιτροπή προτείνει τη διεξαγωγή τακτικού διαλόγου με κάθε χώρα.

Ειδική συμφωνία η οποία να διέπει την αγορά ενέργειας θα είχε σημαντικότερα πλεονεκτήματα για την προσέλκυση επενδύσεων στο στρατηγικό αυτό τομέα. Η Επιτροπή θα προσπαθήσει να παρουσιάσει προτάσεις για την επέκταση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας στην περιοχή γενικά μέχρι τα τέλη του 2003 και θα συστήσει στις χώρες την υλοποίησή της σε νομικά δεσμευτική βάση.

Η επιστημονική και τεχνολογική ανάπτυξη αποτελεί ουσιαστικό εργαλείο για την οικονομική σταθεροποίηση και την ανάπτυξη· οι λεπτομέρειες της συνεργασίας στον τομέα αυτό μεταξύ της Ένωσης και των Δυτικών Βαλκανίων θα εξεταστούν περαιτέρω κατά την υπουργική συνάντηση της Θεσσαλονίκης, στις 27 Ιουνίου.

◆ Αντιμετώπιση νέων αναγκών – χρηματοδοτική στήριξη

Το πρόγραμμα CARDS θα συνεχίσει να είναι το κύριο χρηματοδοτικό μέσο για τη στήριξη της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης. Μετά την προσοχή που δόθηκε αρχικά στην υλική ανασυγκρότηση και αποκατάσταση, η έμφαση δίδεται σήμερα στην ανάπτυξη θεσμών, στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας και της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων. Αν και στο μέλλον θα πρέπει να εξεταστούν και άλλες εθνικές ή περιφερειακές ανάγκες, η Επιτροπή πρότεινε αύξηση του προϋπολογισμού του προγράμματος CARDS με στόχο, ειδικότερα, την αντιμετώπιση αυτών των προτεραιοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τις επιμέρους ανάγκες και την ικανότητα κάθε χώρας.

Σε ειδικές περιπτώσεις, η Κοινότητα είναι έτοιμη να εξετάσει, σε συντονισμό με διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, τη δυνατότητα χορήγησης έκτακτης μακροοικονομικής βοήθειας. Η βοήθεια αυτή θα υπόκειται σε ορισμένους όρους και θα εξαρτάται από τη δυνατότητα διάθεσης χρηματοδοτικών πόρων.

◆ **Ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας**

Η περιφερειακή συνεργασία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της προετοιμασίας για την ένταξη στις ευρωπαϊκές δομές. Η Επιτροπή ενθαρρύνεται από τη σημαντική πρόοδο στον τομέα αυτό και τον αυξημένο αριθμό περιφερειακών δραστηριοτήτων και συμφωνιών, περιλαμβανομένης της δημιουργίας περιφερειακής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στη νοτιοανατολική Ευρώπη όπως συμφωνήθηκε στο μνημόνιο συμφωνίας της Αθήνας του Νοεμβρίου 2002 με την πρόθεση να επεκταθεί σε όλα τα ενεργειακά θέματα.

Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να ενθαρρύνονται προοδευτικά να αναλάβουν οι ίδιες την περιφερειακή συνεργασία μέσω πρωτοβουλιών όπως η Συνεργασία στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, την οποία χρηματοδοτούν. Επίσης θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η διασυνοριακή συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Το Σύμφωνο Σταθερότητας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη στήριξη αυτής της διαδικασίας σε τομείς όπως η επιστροφή των προσφύγων, η μετανάστευση, η ελευθερία διακίνησης, η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, το εμπόριο και οι επενδύσεις, η ενέργεια, οι μεταφορές και τα έργα υποδομής.

◆ **Προσπάθειες για την ενίσχυση της δημοκρατίας - κοινοβουλευτική συνεργασία**

Η ενίσχυση των Κοινοβουλίων στα Δυτικά Βαλκάνια και η προώθηση της περαιτέρω ενσωμάτωσής τους στο δίκτυο περιφερειακών ή διεθνών κοινοβουλευτικών διαρθρώσεων συμβάλλει στη χρηστή διακυβέρνηση στην περιοχή.

Θα μπορούσαν να συσταθούν κοινοβουλευτικές επιτροπές σταθεροποίησης και σύνδεσης με όλες τις χώρες της περιοχής. Οι κοινοβουλευτικές επιτροπές ευρωπαϊκών υποθέσεων θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να αναπτύξουν επαφές σε περιφερειακό επίπεδο στο πλαίσιο, π.χ., Διαβαλκανικής Συνδιάσκεψης Επιτροπών Ευρωπαϊκών Υποθέσεων. Η εν λόγω διαδικασία θα μπορούσε να εξελιχθεί περαιτέρω με την ανάπτυξη σχέσεων με τα κοινοβούλια των κρατών μελών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, παραδείγματος χάρι, ζητώντας ειδικό καθεστώς στο πλαίσιο της COSAC,⁴ η οποία συνέρχεται σε κάθε Προεδρία της ΕΕ. Με τον τρόπο αυτό θα μπορούσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα εθνικά κοινοβούλια των κρατών μελών και οι υποψήφιες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων να ανταλλάσσουν τακτικά απόψεις σε ευρωπαϊκά θέματα.

◆ **Βελτίωση της πολιτικής συνεργασίας**

Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων πρέπει να κληθούν να προσυπογράψουν τις δηλώσεις της ΕΕ, τις κοινές θέσεις και άλλες αποφάσεις στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ. Το γεγονός αυτό θα ενισχύσει την εναρμόνιση των προτεραιοτήτων και θα τις φέρει πιο κοντά στην πολιτική σφαίρα της ΕΕ.

---

⁴ Conférence des Organes Spécialisés en Affaires Européennes

Ο πολιτικός διάλογος είναι σημαντικό στοιχείο της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης. Όπως τονίστηκε στη δεύτερη ετήσια έκθεση της Επιτροπής, πολλά θέματα είναι κοινά στις χώρες της περιοχής ή χαρακτηρίζονται από διασυννοριακή διάσταση. Ο πολιτικός διάλογος μεταξύ της Ένωσης και όλων των χωρών της περιοχής θα μπορούσε να αναπτυχθεί περισσότερο. Για το σκοπό αυτό η σύνοδος κορυφής της Θεσσαλονίκης αποτελεί σημαντική ευκαιρία. Ο διάλογος θα πρέπει ακόμη να αναπτυχθεί σε τακτική βάση σε διαφορετικά επίπεδα.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, τα συμπεράσματα και οι συστάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι τα εξής:

- Η προετοιμασία των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων για τη μελλοντική ένταξή τους στις ευρωπαϊκές δομές αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι εν λόγω χώρες θα πρέπει να έχουν σαφή προοπτική προσχώρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση όταν θα έχουν εκπληρώσει όλα τα απαραίτητα κριτήρια.
- Η διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης έχει θέσει τις βάσεις για περαιτέρω μεταρρυθμίσεις που χρειάζονται οι χώρες προκειμένου να προετοιμαστούν για τη στενότερη σχέση τους με την Ευρωπαϊκή Ένωση με στόχο την προσχώρησή τους, και θα πρέπει να ενισχυθεί ακόμη περισσότερο με τα μέτρα που προτείνονται στην παρούσα ανακοίνωση. Η διαδικασία θα ενισχυθεί ακόμη περισσότερο ώστε να φέρει τις χώρες ακόμη πιο κοντά στην Ένωση στο πλαίσιο ενός κοινού προγράμματος δράσης για την ευρωπαϊκή ενοποίηση.
- Αν και η Ευρωπαϊκή Ένωση θα διαθέσει κάθε δυνατή στήριξη, η πρόοδος της διαδικασίας ευρωπαϊκής ενοποίησης θα εξαρτηθεί κυρίως από τη δέσμευση και την ικανότητα κάθε χώρας, ως πλήρως λειτουργούντος κράτους, να αναλάβει τις πολιτικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις και να προσχωρήσει στις βασικές αξίες και στις αρχές της Ένωσης.
- Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων πρέπει να αναπτύξουν περισσότερο συγκεκριμένη συνεργασία μεταξύ τους ιδίως σε τομείς όπως η επιστροφή των προσφύγων, η μετανάστευση, η ελευθερία διακίνησης, η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, το εμπόριο, η ενέργεια και οι μεταφορές.
- Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων θα πρέπει να θεσπίσουν περιφερειακό πλαίσιο κοινοβουλευτικής συνεργασίας και να αναπτύξουν σχέσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα κοινοβούλια των κρατών μελών και των υπονήφγιων χωρών.
- Η καθιέρωση εταιρικών σχέσεων για την ευρωπαϊκή ενοποίηση, εμπνευσμένων από το προενταξιακό στάδιο της τρέχουσας διεύρυνσης, θα δώσει νέα ώθηση στις μεταρρυθμίσεις. Η Επιτροπή αναμένεται να κληθεί να αναπτύξει περισσότερο την έννοια των εταιρικών σχέσεων για την ευρωπαϊκή ενοποίηση με στόχο να τις παρουσιάσει στις νέες εκθέσεις στο πλαίσιο της διαδικασίας σταθεροποίησης και σύνδεσης.
- Οι χώρες αναμένεται να κληθούν να προσυπογράψουν ορισμένες δηλώσεις, κοινές θέσεις και άλλες αποφάσεις στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ. Θα πρέπει να ενισχυθεί ο πολιτικός διάλογος σε διαφορετικά επίπεδα.
- Ο οικονομικός διάλογος θα πρέπει να επεκταθεί σε όλες τις χώρες της περιοχής.

- Η στήριξη της θεσμικής ανάπτυξης στο πλαίσιο του προγράμματος CARDS πρέπει να ενισχυθεί με την περαιτέρω επέκταση των προγραμμάτων αδελφοποίησης, με την επέκταση των υπηρεσιών τύπου TAIEX στην περιοχή και με την εκ του σύνεγγυς παρακολούθηση της νομοθεσίας και της διοικητικής ικανότητας. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη συγκέντρωση εμπειρογνομόνων από τα νέα κράτη μέλη, με πρόσφατη πείρα σε θέματα μετάβασης και προενταξιακών διαδικασιών.
- Στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, η Επιτροπή θα εγκαινιάσει διάλογο με τις χώρες της περιοχής με στόχο τον καθορισμό βασικών προτεραιοτήτων και κριτηρίων, μεταξύ άλλων σε θέματα οργανωμένου εγκλήματος και διαφθοράς. Τα προγράμματα στον τομέα αυτό θα πρέπει να ενισχυθούν. Η Επιτροπή ενθαρρύνει τις χώρες της περιοχής να καταρτίσουν εθνικά σχέδια δράσης για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος.
- Για την ανάπτυξη των εξαγωγικών δυνατοτήτων της περιοχής και την προώθηση των επενδύσεων και της οικονομικής μεγέθυνσης, το σύστημα της πανευρωπαϊκής σώρευσης της καταγωγής θα πρέπει να επεκταθεί στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, εφόσον οι επιμέρους χώρες πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις, και να εφαρμοστεί κατά τρόπο απολύτως σύμφωνο με όλες τις σχετικές κοινοτικές πολιτικές.
- Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την οικονομική ανάπτυξη και για την επιτυχή μετάβαση σε μια πλήρως λειτουργική οικονομία αγοράς. Οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων θα μπορούσαν να προσχωρήσουν στις αρχές του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τις μικρές επιχειρήσεις.
- Η συμμετοχή στα σημαντικά κοινοτικά προγράμματα θα πρέπει να επεκταθεί περισσότερο στα Δυτικά Βαλκάνια. Η Επιτροπή θα μπορούσε να κληθεί να υποβάλει τις απαραίτητες προτάσεις.

Η Επιτροπή προτείνει οι προσανατολισμοί που περιέχονται στην παρούσα ανακοίνωση να κατευθύνουν τη συνεργασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων ώστε οι τελευταίες να μπορέσουν να προσεγγίσουν ακόμη περισσότερο τον κοινό στόχο της προσχώρησης στην ΕΕ.

Πίνακας συντομογραφιών

Κεκτημένο	Κοινοτικό κεκτημένο – Κοινοτική νομοθεσία
CARDS	Κοινοτική βοήθεια για την ανασυγκρότηση, την ανάπτυξη και τη σταθεροποίηση
ΚΕΠΠΑ	Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας
COSAC	Conférence des Organes Spécialisés en Affaires Européennes
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΔΕΥ	Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις
RTD	Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη
ΣΣΣ	Συμφωνία σταθεροποίησης και σύνδεσης
ΔΣΣ	Διαδικασία σταθεροποίησης και σύνδεσης
ΤΑΙΕΧ	Υπηρεσία ανταλλαγής πληροφοριών σε θέματα τεχνικής βοήθειας